

СЕКЦІЯ «СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, ІННОВАЦІЇ»

УДК 37.091.2.042-056.2(06)(043.2)

Вагис А. Я.¹, Івахненко А.А.²

¹ студ. гр.УФКС-317 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. пед. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

На сьогодні в масових освітніх закладах навчається чимало дітей з порушеннями слуху, і надзвичайно важливо педагогам якнайбільше знати про особливості цих учнів, про своєрідність розвитку їхнього мовлення, усвідомлювати труднощі, з якими така дитина стикається в житті, розуміти, чим вони зумовлені, щоб мати змогу допомогти учневі їх подолати та правильно організувати освітнє середовище.

Вчені давно звертали велику увагу на організацію навчальної діяльності дітей з порушеннями слуху, досліджували різні проблемні питання освітнього процесу глухих дітей які, є надзвичайно актуальними в нинішній час. В науковій літературі дослідженням організації навчання дітей з порушенням слуху займалися такі українські вчені: Н. Адамюк, В. Засенко, Т. Єжова, С. Кульбіда, О. Таранченко, І. Чепчина та ін. Питання теорії і історії організації спеціального навчання і виховання слабочуючих і глухих дітей досліджували такі вчені: В. Бондарь, Н. Засенко, В. Засенко, І. Колісник, Є. Синьов, В. Шевченко, Л. Фомічова, М. Ярмаченко та ін.

Навчання дітей з порушеннями слухової функції має бути систематичним і організованим, цілеспрямованим і зосередженим.

При організації навчання та при самому навчанні дітей з порушеннями слуху, педагогам слід використовувати у своїй роботі сучасні підходи, технології, методики, прийоми, які підвищуватимуть ефективність викладання і засвоєння учнями навчального матеріалу, опанування компетенцій, визначених стандартами освіти, на рівні, максимально можливому для кожного з них. Педагогам важливо створити сприятливе освітнє середовище для навчання дітей зі зниженим слухом.

Класне освітнє середовище відіграє найголовнішу роль у формуванні здатності учнів зі зниженим слухом ефективно використовувати звукову інформацію. Чимало освітніх закладів України будувалися без урахування певних акустичних вимог. У деяких кабінетах голос учителя може просто «розчинятися» у фонових шумах, і відтак, усім учням складно сприймати

його і ефективно навчатися. Для створення прийняттого в акустичному плані середовища для учнів зі зниженням слуху слід контролювати такі чинники як:

- а вікном (газонокосарки, ігрові майданчики, автотранспорт, літаки тощо);

- внутрішні джерела шуму: внутрішні системи обігріву/вентиляції, проєктори тощо;

- шум, що створюється учнями: розмови, чхання й кашляння, совання стільців і парт, заточування олівців, гортання сторінок книжок тощо.

Усі діти з порушеннями слухової функції потребують наступної підтримки: можливості для слухового й зорового сприймання мовлення (зокрема бачити обличчя мовця, щоб читати по губах), зниження рівня шумів та еха, додаткової наочності (фільми та відео із субтитрами), покровових або візуальних інструкцій для підкріплення усного мовлення вчителя, систем і приладів для посилення звуку, розвитку слухового сприймання й мовлення, формування правильної вимови й навичок комунікації, систем і приладів для розширеної та альтернативної комунікації (прості дошки для написів, комп'ютерні програми, які синтезують голос тексту чи голос жестів), послуги перекладача для учнів, що використовують мову жестів.

З розвитком науки і техніки з'явилися сучасні слухові апарати. Вони, а особливо кохлеарні імпланти, дають змогу дітям зі значним зниженням слуху увійти у світ звуків і розвиватися з однолітками. Для учнів, які користуються кохлеарними імплантатами або слуховими апаратами необхідно забезпечити сприятливе середовище для слухової і мовленнєвої практики. Слухові апарати й кохлеарні імпланти значно збільшують доступність для слухового сприймання, проте дальність дії мікрофонів цих приладів обмежена. Щоб досягти оптимальних акустичних умов, варто застосовувати FM-системи (звукопідсилююча апаратура, що дозволяє учням зі зниженим слухом сприймати інформацію в складних акустичних умовах). Використання FM-системи полегшує сприймання і підсилює розуміння мовлення в різних ситуаціях незалежно від місця знаходження учня чи вчителя в класі.

Акустичні умови в приміщенні оптимальні тоді, коли учень чує і розрізняє звуки, музику, мовлення в різних ситуаціях. Необхідно знаходити можливості, що сприяють зниженню рівня шумів, відлуння приміщень: повісити штори чи ролети на вікна, приклеїти підкладки під ніжки стільців і столів, покласти килим, придбати спеціальні подушки для сидіння в колі, використовувати стіни для унаочнення навчальних матеріалів, обтягнути

тканиною коробки з іграшками або покласти на дно залишки килиму, ущільнити двері й вікна щоб зменшити надходження шуму та звуків ззовні.

Отже, для оптимізації навчального процесу учнів зі зниженим слухом надзвичайно важливим є організація класного освітнього середовища та акустичних умов. Діти зі зниженим слухом чутливі до сприймання звуків та потребують особливої уваги організації класного приміщення. Це важливо для успішного розвитку, навчання та соціалізації цієї категорії дітей.